

Lastensuojelun asiantuntijaryhmä

Etelä-Pohjanmaalla

Lastensuojelun asiantuntijaryhmän tehtävä

Lastensuojelulain (417/2007) 14§: mukaan

”Hyvinvointialueen on huolehdittava siitä, että lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä on käytettävissään lapsen kasvun ja kehityksen, terveydenhuollon, oikeudellista sekä muita lastensuojelutyössä tarvittavaa asiantuntemusta.

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulee asettaa sosiaali- ja terveydenhuollon edustajista, lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoista sekä muista lastensuojelutyössä tarvittavista asiantuntijoista koostuva lastensuojelun asiantuntijaryhmä.”

Moniammatillinen asiantuntijaryhmä avustaa sosiaalityöntekijää kompleksisissa lastensuojelun toteuttamista koskevissa kysymyksissä, ryhmällä ei ole päätösvaltaa. Asiantuntijaryhmän tehtävänä on arvioida erityisesti lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, turvallisuutta ja tarpeen mukaista hoitoa ja huolenpitoa huomioiden koko perhe systeeminä.

Asiantuntijaryhmän jäsenet

- Perhesosiaalityö ja lastensuojelu: Anne Siltala vastuuyksikköjohtaja lastensuojelu, Janne Pajaniemi palveluyksikköjohtaja lastensuojelu ja lapsiperheiden palvelut
- Perheneuvolan psykologi: Raisa Luopajarvi, Kati Puumala
- Lastenpsykiatria: Mari Hakkarainen sosiaalityöntekijä
- Nuorisopsykiatria: Maarit Jekunen psykiatrian erikoislääkäri
- Aikuispsykiatria: Kalevi Halkosaari perhepsykoterapeutti, osastonhoitaja
- Lakimies: Soile Lepistö
- Monialaisen arvioinnin koordinaattori, kehittämisasiantuntija: Noora Aarnio Barnahus-hanke ja OT-keskushanke
- Asiantuntijaryhmän koordinaattori, puheenjohtaja: Petta Porko Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden keskus

Lisäksi työryhmään voidaan kutsua muita asiantuntijoita käsiteltävän asiakasasian ja tarpeen mukaan. Lähtökohtaisesti ryhmään osallistuvat ovat puolueettomia suhteessa käsiteltävään asiakasasiaan.

Koordinaattori selvittää mahdolliset jäävydet sekä mahdollisuuden saada tarvittaessa varahenkilö varsinaisen jäsenen tilalle.

Asiantuntijaryhmän käytännöt

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä osallistuu asiantuntijaryhmän tapaamiseen. Asiakas osallistuu asiantuntijaryhmän tapaamiseen, kun se lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän arvion mukaan on lapsen edun kannalta mahdollista. Työntekijällä on oikeus käyttää asiantuntijaryhmän konsultaatiota asiakkaan vastustuksesta huolimatta. Hyvän hallintokäytännön ja asiakkaiden oikeuksien näkökulmasta on tärkeää, että työntekijä ilmoittaa konsultaatiosta asiakkaalle etukäteen.

Asiantuntijaryhmä kokoontuu noin kerran kuukaudessa teamsilla. Kokoontumisen aikana voidaan käsitellä useampia tapauksia, riippuen käsiteltävän asian laajuudesta. Asiakasasiat käsitellään ryhmässä nimettömästi.

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä varaa koordinaattorilta ajan asiantuntijaryhmään puhelimitse. Lisäksi hän toimittaa esitietolomakkeen ja sukupuun / aikajanan koordinaattorille turvapostilla ilman lapsen henkilötietoja. Koordinaattori varmistaa sosiaalityöntekijältä asiantuntijoiden puolueettomuuden lapsen asiassa sekä kutsuu ydinryhmän lisäksi tarvittavat asiantuntijat tapaamiseen. Koordinaattori toimittaa asiantuntijaryhmään osallistuville asiantuntijoille esitiedot turvapostitse.

Konsultaatioissa ovat mukana asiassa olevan lapsen oma sosiaalityöntekijä, asiantuntijaryhmän jäsenet sekä koordinaattori. Osallistujat ovat vaitiolovelvollisia. Tärkeitä periaatteita konsultaatioissa ovat luottamuksellisuus, dialoginen keskustelukuluttuuri ja kaikkien osallisten asiantuntemuksen kunnioittaminen.

Koordinaattori kirjaa asiantuntijaryhmän tapaamisen. Kirjauksesta käy ilmi ryhmässä käyty reflektointi, johtopäätökset ja suunnitelma. Kirjaus toimitetaan asiantuntijaryhmän jäsenille turvapostitse, jotka voivat esittää kirjaukseen muutosehdotuksia. Koordinaattori toimittaa tarkistetun kirjauksen lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle viikon kuluttua asiantuntijaryhmän tapaamisesta. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä käy kirjauksen läpi asiakkaan kanssa.

Asiantuntijaryhmän työskentelytapa

Asiantuntijaryhmän työskentelytapa nojaa systeemiseen ajatteluun ja kompleksisuuden käsitteeseen. Käsiteltävänä olevan ilmiön / ongelman nähdään olevan monen tekijän summa. Systeemin tarkastelu kompleksisena tarkoittaa, että systeemiä ei voida purkaa osiin, sillä systeemin osat ovat jatkuvassa muutoksen tilassa ja keskinäisriippuvuudessa toisiinsa*.

Asiantuntijaryhmän konsultaatiossa hyödynnetään hypoteesityöskentelyä. Hypoteesit voidaan nähdä toimintaa ohjaavina alustavina tulkintavaihtoehtoina tai johtolankoina. Yhtä oikeaa hypoteesia ei ole. Hypoteesien oikeaan osuuteen tulee esiin vasta kun hypoteesien ohjaamana otetaan etenemisaskeleita: hypoteesit tulee aina testata. Uusia hypoteeseja rakennetaan asiakastyöskentelyssä.** Hypoteesit toimivat ryhmän työstämisen jatkosuunnitelman pohjana.

Lisätietoja lastensuojelun asiantuntijaryhmän toiminnasta antaa Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hankkeesta Petta Porko (puh. 040 776 8121).

*lähde: Stenvall & Virtanen (2021, 71-72) mukaillen Poli 2013 ja Blignaut 2019

**lähde: THL Systeemisyyden lastensuojelussa ja yhteistyöverkostoissa -koulutusmateriaali